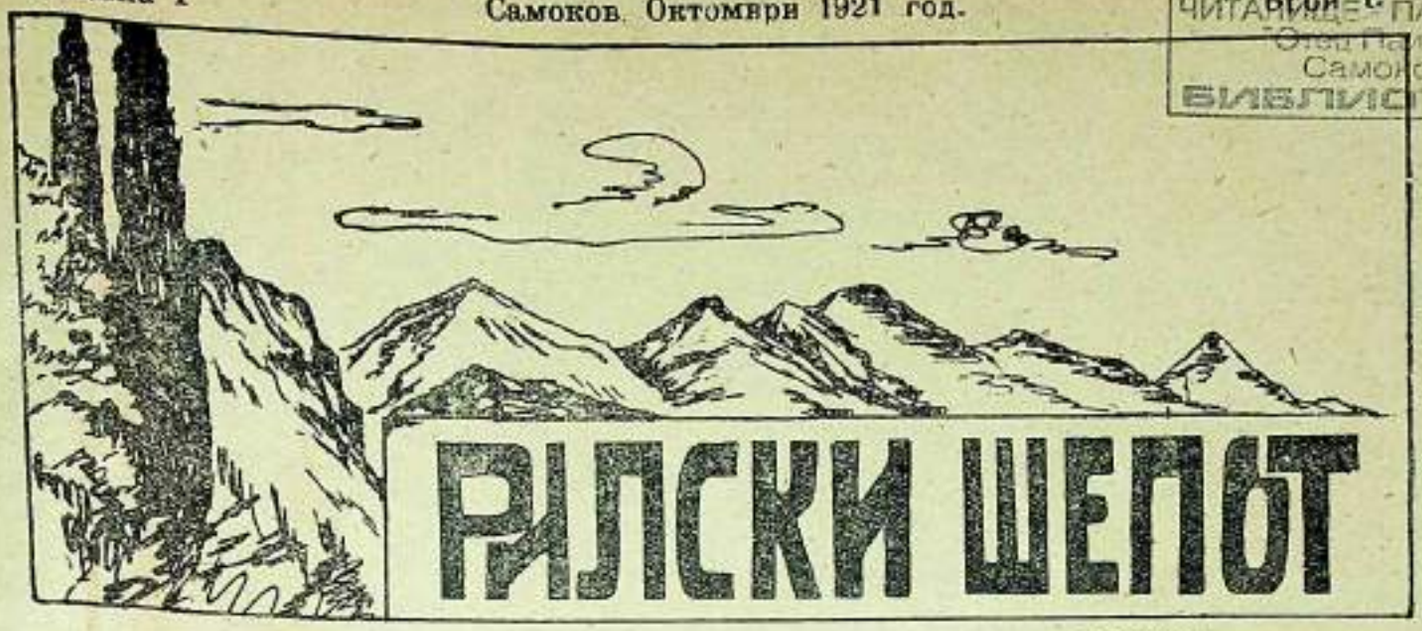
Година I Самоков, Октомври 1921 год. Брой 1.

ЧИТАЛИЩЕ-ПАМЕТНИК
„Отец Паисий"
Самоков
БИБЛИОТЕКА

РИЛСКИ ШЕПОТ

ОРГАН НА УЧАЩИТЕ СЕ ПРИ АМЕРИКАНСКИТЕ ГИМНАЗИИ — САМОКОВ

Главен Редактор
Христо Янев

РЕДАКЦИОНЕН КОМИТЕТ
Райна Милева Неделка Константинова Надя Будурова
Иван Тодоров Пасхал Маровски Петко Пеев

Администратор
Иван Христов

Годишно течение, десет броя — Абонамент 15 лева — Един брой 2 лева

Волно—Неволен.

Цели на „Рилски шепот."

Още едно непознато име излиза на бял свят; още една млада рожба плахо се явява между голямия брой на българските списания и вестници, за да заживее и тя свой описан живот. На първата й страница пак ще личат съдбоносните за периодичния ни печат цифри: „год. 1-ва" „брой 1-ви," и може би суровия български живот и нея ще погълне както много други, може би. Мнозина ще я посрещнат с присмях и, даже без да я прелистат, ще се усмихнат на наивността ни, други ще се възмутят страшно и не щё пощадят хули, за да ни поругаят, а трети, вероятно няма да забележат съществуването й. Малцина ще са онези, които с истинска радост и снизхождение ще посрещнат нашето първо начинание. Това са тези, които са запознати що годе с училищата ни и всеотдайната им, които някога са били наши учители, ученички и ученици, а най-вече настоящите учащи и тяхните родители — единствени от които очакваме помощ и подкрепа, и чиято критика ще има грамадно значение за нас. Това го знаем и разбираме твърде добре, защото нашия периодичен вестник не е за широката публика, а за едно твърде малко общество, чието минало е сходно с нашето и което е свързано с нас чрез братята на нашите училища.

Г-ца Абът — директорка, г-н Бартжи и редакционния комитет.

Нуждата от един такъв периодичен вестник се почувствува твърде отдавна, но по разни причини, а особено финансови, които бе невъзможно да се преодолеят, вестника не можа да излезе. Не един път ученички и ученици са се канили и взимали решения, не един път са посягали да направят първата крачка и даже едно от дружествата ни, литературно — самообразователното др-во „Развитие" излезе с един печатен брой от органа си „Ученически лист", но „средствата" — тоя мощен фактор при подобни начинания, ги сломиха. Първия брой на „Учен[illegible] от [illegible]йна

чески лист“ от 1907 год. бе и последен. И сега, след 62 год. от съществуването на училищата ни, след 19 год. от първия несполучлив опит на „Развитие„ нам се падна завидния жребий да осъществим заветната мечта на нашите бивши другари — ученици. Ето първия брой от тоя многоочакван и тъй блещуван вестник е вече пред вас. Дали ние ще успеем или не, нека оставим бъдещето да покаже.

Знаваме, че задачата с която сме се нагърбили е твърде тежка и трудна, знаваме, че тя ще погълне извънредно много средства и труд, но мотивите, които я пишат са достатъчно силни, за да ни накарат да се заловим с нея.

Като ученички и ученици ние живеем в пансиони. Нашите учители са и наши възпитатели, в много от тях са били някога ученици в същите училища. Всички заедно ние образуваме едно общество, чиито членове са млади и крехки стръкове откъснати от разните краища на отечеството ни и присадени да цъфтят всред буйната природа на величаво-хубавата „Рила.“ Всички членове имат еднакви права и задължения. Голям и малък, богат и сиромах, всички са подведени под еднакъв знаменател. Живота ни е суров, буен и често пъти непрепоръчим за нашенци натури. Климата също така е суров, а зимно време налягат големи студове, поради които Самоков си е спечелил прозвището „Българski Сибир.“ Училищата ни не са толкоз удобни, както модните европейски — та често пъти ученичките и учениците, волю неволю трябва да понасят Спартанския начин на калъване. Задружния пансионски живот., ако и да е суров, общите игри и забавления, храненето в общи трапезарии, бирането всяка вечер в общи спални, съпроводено със всячи шеги (погаждания), интимността между ученички и ученици, създадените от самите учащи се, а особенно на смесените класове,—всичко това, заедно с ред други странични причини, сплотява ученичките и учениците в едно неразделно цяло, тясно свързано с мястото и училищата. За всяки друг, но не и за този, който е бил наш ученик или ученичка, твърде са непопятни сълзите и тъгата на тези, които напущат пансионите. Нам са твърде ясни копненията на всички стари ученици за Самоков, и за нас е лесно обяснимо защо даже и тези, които имат възможност и материални средства за много по-охолен живот, след като са вкусили от тоя на пансиона, пак го предпочитат. За нас е ясно всичко това като бил ден, защото ние всички преживяваме това, което и те преживяват. Твърде често свършившите със сълзи на очи се разделят от по младите си другарки и другари. Обикновено и естествено е за нас да видим ученичка през някоя ваканция с мъка и истинска тъга да се отскубва от прегръдките на другарката си. Когато файтона бавно се търкаля на горе към „Гуцала“ или постепенно се губи във вирболяка към Дупница или София, пътуващия тъжовно хвърля сетен поглед над изчезващите къщурки из крайнините на града и една меланхолия изпълго обладава. Той чувствува, че хей там в тоя провинциален Самоков, в тия празднични училищни здания остава нещо откъртено от самия него, нещо от неговото лично „аз.“ Той чувствува, че го свързват хиляди спомени, хиляди приключения и сякаш вижда тази неудържима сила, която чрез хиляди раздяли го привлича на там. В тези преживявания има нещо трагично, нещо което кара ученичките и учениците да плачат, а най-коравите от тях да скърбят, и, ако можеха да отбегнат силата на обстоятелствата, които ги принуждават да вършат друго, против волята си, те биха дали всичко, само да прелеят на ново тоя мил живот в пансиона. Не един път сме виждали родители с горест да сочат на децата си мястото гдето някога са учили и живели. Не един път сме получавали дълги и трогателни писма от съвсем непознати нам лица, в които скърбящата душа излива всичката тъга за свидни младенчески години, за безгрижни ученически дни и за невъзможността да ги върнат. Не един път те отправят горещи позиви към нас да не ги забравяме и да им пишем новини из живота си. Един, неотдавна свършил, ето как се обръща към един свой другар: „Наближава 15-ий септември, първия ден на предстоящата учебна година и там зад оная червена ограда, пак ще закипи красивият и привлекателен живот на пансиона. Десетки нови ще заемат нашите места и пак ще заживеят живота, който ние някога живяхме. Аз сякаш чувствувам всичко, което се върши зад оная червена ограда. . . . . но защо пиша това? Само да напълня страницата ли? За мене е всичко свършено вече; всичко мило и свето за нас, мене ми е чуждо; животът иска друго от мене.“

Това е една обикновена история, характерна почти за всички свършили, а те с много, защото ние съществуваме като учи лища още преди освобождението на Бълга

рия, преди повече от половина век. Двата американски пансиона, девическият и мъжкия, дадоха на България стотини свои възпитанници, голяма част от които са членове на днешното общество. И в края на всяка учебна година тези училища още продължават да дават нови граждани и граждани.

Един от мотивите, които ни накараха да започнем издаването на „Рилски шепот“ е желанието да попълним доколкото можем тази празнина в живота на нашите някогашни ученички и ученици. В. нашият малък ученически лист, скромно списван и редактиран от самите ученички и ученици, ние ще шепнем на всички свършили нашите гимназии за очарователната природа на „Рила“ за девствените й хубости и за чудно звънкия шепот на кичестите й гори и хладните и поточета. Ние ще им шепнем за нашият живот в пансиона, за нашите въжделения и блянове, за всичките нововъведения и изменения в пансиона и живота в него. Нашето най-голямо желание е да бъдем по възможност в пълно съприкосновение със всички които се интересуват в нас и желаят нашият истински прогрес.

Ние сме бъдещи гражданки и граждани, бъдещи обществени дейци. България и живота пансират много от нас. Ние трябва още от тук да се научим да действуваме сплотено и енергично. Следователно необходим ни е един общ орган, който да ни сплотява, да ни насърчава и да ни подтиква към полезотворна дейност.

Никое училище в България няма ученици от толкоз различни места, както нашите. Искате ли представители от най-горния край на Македония (Костурско), искате ли такива от Тракия, Добруджа и от разни краища на България, елате и ще ги намерите тук. Тази сбирщина от народности — руси, евреи, гърци и българи, събрана в едно общо-житие има различни и противоположни мнения. Тук има представители от всички слойове на народа ни а като така ние преди всичко трябва да се изкажем, да се изслушаме внимателно, да научим по възможност всички мнения по разните въпроси и чак тогава да направим най-доброто.

Най-сетне ние сме ученичките и ученици и ние образуваме училището. Всичките закони и наредби са за нас и ние ще ги изпълняваме. Ние имаме права и привилегии, които ще трябва да ги защищаваме. Ние имаме много да кажем на нашите учители и учителки. Нашите изказани мнения ще бъдат скромни, но се таки, ако не всички, то поне част от законните ни искания ще бъдат удовлетворени. „Рилски шепот“ ще бъде единственият, който ще сплоти ученички и ученици в едно, който ще шепне всякому, че само така ще се създаде и запази „School Spirit.“

Тези са най-главните цели, които „Рилски Шепот“ си поставя да постигне тази година. Ние го напращаме с най-добри благопожелания между малкия кръг читатели. Нямаме големи претенции за него и не мислим, че той ще стане популярен, не мислим а и не очакваме това, но твърдо вярваме, че десетте броя на „Рилски шепот,“ които ще излезнат тази година, ако не напълно, то поне отчасти ще постигнат предназначените цели.

Paul Rowland.

SCHOOL SPIRIT

To my mind, only two things are really essential for a successful school,—(1) some inspiring PERSONALITIES among the teachers, and (2) SCHOOL SPIRIT among the students themselves. As for buildings and the other material paraphernalia of ordinary schools, I count them quite secondary. Abelard, one of the greatest philosophers and teachers of the Middle Ages, retired to a desert-place near the banks of the river Seine in France and built himself a rude shack of reeds and stubble. But his former students found him and flockt by the hundreds out to the wilderness, there setting up tents and huts so as to be near this master-teacher. Why? Because here was an extraordinary Personality with a vital, inspiring message. One of the best definitions of a school or college I know of is that once given by a former president of the United States, James Garfield. Garfield's definition was this:— "A

УЧИЛИЩНИЯ ДУХ.

Според мене, само две неща са абсолютно необходими за едно успешно училище: 1) някои вдъхновителни **личности** в учителския персонал, и 2) усърден **училищен дух** между самите ученици. Зданията и кабинетите, каквито съществуват в обикновените училища, за сметам второстепенни.

Abelard, един от най-великите философи и учители в средните векове, се оттеглил в едно пусто място покрай бреговете на реката Сена в Франция и си съградил една груба тръстена колибка. Но предпазните му ученици го намерили и с стотини го последвали в пустинята, където живели в шатри и колибки, само за да са по-близо до този велик учител. Защо? Защото това е било една извънредна личност с жизнена убедителна вест.

Едно от най-добрите определения за училище или колегия, което аз зная, е казаното веднъж от един бивш председател на Съед. Щати, Джеймз

true college is a log in the woods with a student sitting on one end and Mark Hopkins on the other." Mark Hopkins was for 59 years professor, and for 36 of those years president, of my old school, Williams College, in the north-west corner of Massachusetts. Now why did young men flock to hear John the Baptist, Abelard, and Mark Hopkins? Because these men were extraordinary PERSONALITIES with life-giving, inspiring, challenging messages.

As for the other essential — SCHOOL SPIRIT — that is something which cannot so easily be defined. It is something to be felt and experienced after living for some time in the school "atmosphere." It is to a school what friendship is to two persons, what family-life is to a home, what *morale* is to an army, what patriotism is to a country. In one word; it is the solidarity, the loyalty, the affection which pervades a social group and gives it a certain indefinable but very distinct quality and power. During the few swift, joyous, care-free years when a boy or girl is in school, this School Spirit expresses itself in a dozen different ways and in a dozen different student activities. And after graduation, the lapse of time only knits the bonds of sentiment, affection, and loyalty to one's old school ever closer and closer.

How can this SCHOOL SPIRIT be created, fostered, developt? I shall have to leave a complete answer to a later issue of this paper (if the editors wish it). For the present, let me say, *first* by every boy and girl feeling that this is *his* school, *her* school, — that you are not guests at some foreign hotel, but that this is *your* school, *your* home for the time being, *your* society, *your* little world. The prevailing atmosphere and quality of the school is very largely what you and your school-mates make it. *Secondly*, the more student organizations we can have — organizations of the students, by the students, and for the students — the stronger and finer will be our SCHOOL SPIRIT. I mean such organizations as this school paper, the Y. M. C. A., the Y. W. C. A., the Развитие, the church choir, the school orchestra, the Boy Scouts, the baseball and foot ball teams, and the like. To all these organizations, and especially to those which have been newly-born this year, such as the Boy Scouts, the orchestra, the Sport Club, and the school paper, I offer my hearty congratulations and best wishes for a prosperous and permanent career. Let us all pull together this year to make the common life in our little school community rich, full, interesting, satisfying, — *social* in the best sense of the word.

Paul Rowland.

Директора на Мжжката Гимназия г-н Ролънд и неотдавнашния му гост от Америка г-н Бартжн.

Гарфилд. То беше следното: „Истинска колегия е един дрънник в гората с ученик, седнал на единия му край и Марко Хапкинз на другия." Марко Хапкинз бил за петдесет и девет години професор и за тридесет и шест от тях е бил директор на моето училище „Williams College," в северо-западния край на щата Масачусетс. Защо се струпвали младежите да чуят Йоана Кръстителя, Abelard и Марка Хапкинз? Защото тези мжже били необикновени личности с животворни известия, зовещи за борба.

Колкото за другата необходимост—School Spirit, училищния дух — това е нещо, което не може лесно да се определи. Това е нещо, което трябва да се почувствува и изпита, след като се е живяло известно време в училищната „атмосфера." Той е за училището това, което приятелството е за двама души, каквото семейния живот е за дома, „морал" за войската, патриотизма за един народ. С една дума, това е солидарността, вярността, обичта, които прегръщат обладана в едно общество и му придава известно неопределямо, но ясно усещано превъзходство и сила. През малкото бързи, весели, безгрижни години, които можете или можете прекарва в училището, този дух се проявява по много различни начини и чрез разни ученически дейности. И след свършването на гимназията, скоропреходните години само заякчават връзките на обичта и верността към старото училище все повече и повече.

Как може този дух в училището да се създаде, подкрепи и развива? Напълно ще отговоря на това в друг брой на този вестник. За сега нека да кажа, че ядро, всяко можете и можете трябва да се отнесе към училището, като че то с *неговото* училище, *нейното* училище, като че вие не сте гости в някой чужд хотел но че това е *вашето* училище, *вашия* привременен дом; *вашето* общество, *вашия* малък свет. Преобладващата атмосфера и стойност на училището е до голяма степен такава, каквато ти и твоите съученици я направят.

Второ, колкото повече ученически организации можем да имаме — организации, създадени от ученици, ръководени от ученици и съществуващи за ученици—толкова по-силен и по-хубав ще бъде нашия дух в училището. Имам пред вид такива организации като Рилски шепот, Млад. Хр. Д ва, Развитие, черковния хор, училищния оркестър, Boy Scouts, baseball и football дружини и подобни.

На всички тези организации, особено на сегашните тази година, като Boy Scouts, оркестъра, Спорт клуб и училищния вестник, аз подписвам моите сърдечни поздравления и благопожелания за успешна и трайна работа. Нека всички работим заедно тази година за да направим живота в нашето малко училищно общество богат, пълен, интересен, задоволителен, социален в най-добрата смисъл на думата.

П. М.

Работи ли младото поколение?

Безспорно е, че както духовното така и материалното положение на нашата страна днес е повече от печално.

И когато нашите бащи и учители мислят за своето заминаване от тук, те често си задават въпросите: „Какво завещахме ние на младото поколение? Какво добро сторихме за тяхното благосъстояние?" А пред тях с поразителна яснота изпъква ужасната картина на наследството което ни оставят: високи принципи и идеали, които за тях трябваше да бъдат кумири, са повалени в дъното на калното блато на грубият интерес и егоизъм; територия съвсем нищожна и окастрена без никакъв отвор през който да прониква святъл лъч от човешка добродетел и култура, а над всичко това зловещо стоят главоломни неразрешени социални въпроси, които неминуемо ще ни докарат до кървави сътресения и саморазправи. . .

Нашите бащи горчиво признават, че всичките тяхни надежди, всичките ни идеали, на които тъй предано служеха, сега са пепел и черен дим. Те ясно чуствуват пълната си немощ и безсилие да сторят поне сега що годе нещо добро за нас и жално отвръщат отчаян поглед от всеки свой неуспях и спират уморени си взор върху нас младите.

Ние им сме единчката надежда и утеха пред неспокойната им съвест. Нам се пада сьдбоносния жребий да се справим с всичките нещастия на народа си колкото и многобройни да са те, и да завещаем на нашето бъдещо поколение много повече блага и много по завиден живот отколкото нам останат предшественицате ни.

Ще можем ли твърдо и решително да отговорим на всичките въпросителни погледи отправени към нас? Притежаваме ли потребните добродетели и нуждния характер щото успешно да изиграем великата рол която ни налагат изключителните условия на днешното време? Или и ние ще бъдем толкова нехайни и безидейни, че ще си останем на същия днешен културен уровен?

О, сигурно не! Аз дълбоко вярвам и съм твърдо убеден, че младото поколение, макар и много трудно, ще съумее да се справи с положението си и ще изведе човечеството на добър край. Ние ще издигнем високо светлия факел на потъпканата и помрачена правда и горчива смърт очаква онзи, който ще се осмели да го понижи или пък поръгае.

Да, ние ще се въизмогнем и надделеем над всичките трудни условности и грозни обстоятелства, защото притежаваме най-хубавото и най-ценното качество което много ни радва и ни гарантира наистина един твърде облагодетелствуван живот. А ето това качество. —

Младого поколение работи!

Днес, когато от мнозина се мисли, че младежта е поклонник изключително на суетния живот, ние идем право срещу тях, самонадеяни и горди да им заявим най-тържествено, че не се срамим от честния и благороден труд и чъ не искаме да живеем на нечий гръб освен на собствена наш. Това е великия залог, който ни обезпечава един по-честит бъдещ живот.

Елате и вижте какви голями и полезни работи може да извърши една група учащи се, когато са освободени от неприветливите класни стаи и не тормозени от тежкото бреме на сухите математически формули.

Вижте как добре и съвестно са прочистени и засети с пъстроцветни цветя и зелени треви училищните дворове; как стените на гимназията са по бели а прозорците още от далече пленяват погледа ти със своята кристална чистота и блясък; как мръсни и задръстени улици се почистват и стават приятни на глед и удобни за ходене. Ето и най-голямата работа, извършена от по възрастните ученици и ученички в нашите гимназии:—една работа, която повидимому не бе по силите ни и която очуди всички учители и граждани.—Това бе, коренното реконтиране на една колкото голяма толкова и стара—турска къща, която от разнебитен тютюнев склад превърнахме за кьсо време в хубав и уютен дом за няколко учителски семейства и пансион за тридесет и пет ученички от девическата гимназия. Има и още много други работи, които се дължат само на коравите мишци на учениците и ученичките и никому друг.

Но моята цел, не е да изброя отделните работи, които извършиха ученици и ученички заедно. Имам предвид нещо съвсем друго. Аз искам особено силно д аподчертая *ентусиазмът и непринудителността* които ученици и ученички показваха през време на работа. Всеки усърдно, старателно и с голямо постоянство, без никакъв надзор вършеше работата си. С песни почвахме дена и с ра-

достни ликове се прибирахме в пансионите. В това отношение ние чувствително биехме нашите бащи и по-големи братя, които през ланската трудова гражданска седмица, по цял ден се пълзяваха на припек, пушейки цигари и остро критикувайки земеделското правителство, че е въвело задължителна трудова седмица. С нашата неколко дневна работа ние смаяхме всички граждани. Те виждаха как онези ученици които всяка сутрин минаваха под прозорците на къщите им с книги в ръце и за които се мислеше, че не са способни за друга работа, тогава ги заместиха с кирки или лопати и бодро отиваха на работа и още по бодри се връщаха.

Впрочем ние не се страхуваме от окалното положение в което ни оставят нашите бащи, защото ни най малко не се свеним да работим с отлично постоянство като незаменими щ ении работници във всяка една работа, колкото груба и тежка да бъде тя. А поколение, което не се свени от честен и благороден труд, не може да не се издигне и застане на подобающа духовна и материална висота.

Времето лети с бързината на лекокрила ластовица — нито минута не бива да пущаме напраздно. Ние, сме тъй млади, а и сили имаме достатъчно! Не ни остава нищо друго освен другарски да си подадем ръка и всякой да се бори с всички сили за общочовешка добродетел и щастие. Нека още от ранните ни ученически невинни години — преди още грубият материализъм да е завладел нашите сърца и помрачил умовете ни, да схванем великата задача, която ни предстои и спасим целото човечество, което лудо се гърчи в предсмъртна агония.

Трудовата повинност

Тази година за втори път си отбихме трудовата повинност, и при все че това стана в самото начало на учебната година, преди да се почне усилен умствен труд, учениците посрещнаха трудовата седмица с възторг. Не че е толкова привлекателна самата работа за учениците, както някои се заблуждават да мислят, но понеже това сам дни, които ги освобождават от отекчителната отговорност да зубрят.

Ако се погледне на работата извършена от американските училища, особено на тази от двата осми клаза, ще се познае, че учениците са работили с усърдие. В двете седмици, които имаха на разположение, преобразиха едно здание, прилично на турски замък, в удобно жилище за осмокласната „комуна.“ Ако се погледнеше на къщата в първите дни на трудовата, когато повече от петдесет души работеха там, би се помислило, че грозния замък върви към разрушение и че всеки се чуди, как повече да го изпокърти и изпъна. Увъжаемите надзиратели видяха, че с толкова помощници няма да се пъзара на никъде и за това се ограничиха в по-малко число работници.

Група осмокласнички и осмокласници на работа.

Работата се поде от вън и от вътре от групи ученици и ученички и значителни резултати скоро бяха на лице. Голямия двор пред здането се натрупва с пакъртени греди, дъски, кади, сандъци с пар, купчини пясък и от горе на туй слама които няколко ревностни младежи се заловиха да калцат. В средата на двора се разполага един голям казан с топла вода, из под който излиза кълба от благоуонен тамян и като небесвод се разпростират над всичко. На страна двама трима ученика бъркат кал, вдъхновени от присъствуващите съкласнички, които получиха да изучат работата майсторски — *на теория*. При чешмата кофи с вар за бадамосване чакат своите, напръскани от глава до пети, бояджийки. Прозорци се вадят и пият стократно само за да се пъшкат пак. Смехове, викове и позиране на отделни групи за честите снимки допълнят картината.

Да завием малко мъглата на къщата и ще видим няколко юнака най-усилено да копаят самоковски черноземи за да правят трап за нова чешма, след което се залавят да построят калдъръм, като от време на време се усмихват да запушват трабите под него. Погледнеш ли два метра нагоре, виждаш забързъртвуватели работници да се излагат на явна смърт, като поправят покрива на бъдещата пералня. А който минава отдолу, трябва зорко да

бди да не би някоя керемида да му снаже главата. Тука трябва да се забележи, че вместо това, един от самите трудовци едва не ни хвърли в дълбоко опечаление, като полетя от покрива с главата надолу в ново окопания трап доказващ за излишен път гравитационната сила на земята. Малко по-надолу няколко ученика — дюлгери, рискуват живота си над буйния Искър, който незабелязано им отвлича тринните и даже самите храбри работници, които се хвърлят да ги ловят.

Сега да пристъпим прага и да се върем в едва прогледната тъмнина на замъка. Трябва да се каже, че една ужасна миризма на тютюн (може би приятна миризма за господата) изпълва цялото здание. (Било е тютюнев склад по-рано). През многобройните врати, водещи от салона, влизаме в стаи, които като че ли те дишат с низкия си таван. Тук трудолюбивите като правки осмокласнички мажат и чистят стените докато осмокласниците кърпят пода, запривичал на някои останки от архаичната ера.

Да се качим с елеватора на горния етаж, бихме се поразили от приветливостта му в контраст на задушеността на долния. Грамадния светъл салон, който обема почти целия етаж се разделя на неколко стаи с прегради направени от летви и измазани с кал. Тази работа се извършви предимно от ученичките и учениците и посветените на нея труженици много пострадаха, като им се олющи целия епидермис от ръцете и на някои раните още не могат да заздравеят. Това, разбира се, се дължи на ревността им да употребят дланите си за мистрии.

И тъй с приятните разговори прегладите се издигнаха и се замазаха; бадамосаха се и станите, като предварително се стържгаха някои от старите стени с стъкло за да падне от тях петвековната мазилка, а други се прекарваха по десет пъти и пак не изчезваха следите от дългогодишните им украшения.

Едно много убодрително явление се забелязваше почти всяки ден. Разпържгавените работници не обръщаха внимание на изтеклото време, докато някой глас от невидено ги събуди с вик: „Хоро.“ Изгубени сили се възвръщат от тоя радостен зов, инструменти се захвърлят и всички тичат в задния двор на дев. гимназия. Хоро с такива носии не бяхме да е имало в цяла България, но те показваха, че играчите бяха върщили работа.

Зданието се приготви в очакваното време и осмокласничките се пренесоха и установиха „комуната“. Но трябва да се забележи, че ако не бяха грижите на добрата домакиня на комуната да нареди стаите, и тая къща би си останала просто пансионско здание № 6. А сега е приветливо жилище, където всички се чувствуваме у дома.

И често, когато се люлеем в удобните кресла на приветливия си общ салон, пренасяме се в миналото, с което тази къща е свързана; виждаме, как всяко претърпява промена под благотворното влияние на по-висока култура и се чудим, до къде ли ще достигнем и ние през годините, които ни предстоят.

Една осмокласничка.

Своеволий.

Св. Илия.

Има моменти в живота на всеки, когато сърцето му тупти бързо и нетърпеливо, когато цялото му съществуване трепне в сладостно очакване и когато колята и нетърпението му като по чудо изчезнат. Трябва ли да кажа, че в такова трескаво положение се намираха всички нови пансионери в надвечерието на традиционния ни празник „св. Илия?“ Трябва ли да опиша надеждите, които всички възлагахме на тези които се грижеха за празденството? А нашите очаквания? О, не! Струва ми се че всичко това ще бъде излишно, защото усърдността на избраната комисия, буйните овации, с които се посрещна в клуба предложението за празденството, трите хиляди лева които отпусна г-н Сарджов[1]) за случая, о, всичко това ни говореше твърде много и караше въображението ни да рисува картини из пиршествата на древните халифи.

Пустнатата между учениците подписка се уголемяваше твърде бързо. Всички очакваха нетърпеливо касиера да извести последните й цифри. Не след дълго всред мъртва тишина той произнесе: „4,000 лева.“

[1]) Иконом в мъжкия клуб.

И ето разни оратори един след друг и кой от кой по-фантастично започнаха да рисуват предстоящето тържество . . . .

Недейте очаква пълно описание на чувствата ни. Какво ставаше с нас, новите, не мога описа, защото има неща, които, за да си ги представим, трябва преди всичко да се преживеят лично.

Наближаваше 7 часа. Още при първия звън на камбаната, която известяваше за почването на „свети Илия,“ учениците почнаха да се трупат пред вратата. Вълнението което бе ги обхващало растеше. Малкото коридорче пред вратата бе препълнено, и една отчаяна борба се бе подвела, кой ще влезе пръв. Но ето че почна. Вратата бавно се отвори, и след първия щастливец се тъй бавно се затвори. Некакъв глух шум долете, и след което последва смях, и пак всичко утихна.

Минаха няколко минути и вратата пак се затвори след втория щастливец. Нетърпението ми растеше, спуснах се, разбутах другарите си и се намерих пред вратата. Тя бавно се разтвори, и аз се спуснах навътре. Наместо в стая блискаво осветлена препъл-

нена от сладки, аз се намерих всред мрак уловен от две силни ръце и понесен напред. Ужас ме обзе. Край мене пъплеха някакви тъмни сенки. Минах втора стая се тъй тъмна и пред мен се отвори друга врата, гдето при блядата светлина на няколко свещника трептящи в далечината, видех два призрака които се спуснаха и ме понесоха напред. Аз бях като замаян, гледах с широко-отворени очи напред като не смеех да се обърна настрани. Изведнъж под краката си почувствувах под, и се намерих пред една маса около която беха наседали хора, които със страшните си демонски погледи ме гледаха изпитателно.

В уплахата си аз бях забравил всичко, със страх и същевремено с любопитство, разгледвах седещите пред мене, а най-вече средният и най-стария. Но ето че бавно-бавно почна да се издига и да мълви някаква страшна присъда върху ми: „ти се обвиняваш в ужасно престъпление, вярно ли е? Устните ми неволно зашепнаха Не . . . . . не . . . Но неговия глас почна да става все по-страшен, сякаш искаше да потръгне признанието ми. Но побелелите ми устни се мълвеха . . . . Не . . . . не Тогава хвърлих поглед пред себе си и замръзнах: Пред мен стоеше черен, озъбил се грозно череп, и главата на който бе забита кама върху която играеше отблесъка на жълтеникавата светлина на двата свещника, които бяха на двата края на масата. Но гласът му ме накара да се обърна към другата страна към която говореше:

— Отче. . . . изповедай го!

Бавно-бавно почна да се издига фигурата на един друг човек, облечен в свещеническо расо и брада дълга до гърдите. Той кротко издигна ръката си, в която държеше кръст простре я над мен и с тих глас зачете някаква молитва. От неговото присъствие ми стана по-леко, и когато той си простре ръката аз с благоговение я целунах.

Той седна, тресейки побелелата си брада. Но ето че първия човек пак почна да става бавно-бавно, издигна се, простре си ръцете и с глух глас извика:

„Да те накаже свети Илия“ . . . . !

Нова картина се представи пред мен: далече нейде в небесата, облаците се разтварят, и из тях облен в пурпурна светлина, слиза свети Илия, лицето му е намръщено, очите страшни, той простира ръцете си над мен, подът под мен се проваля и аз се намирам под масата. Картината изчезва от очите ми, и аз се понисам напред, носен от силни и здрави ръце. Страшен шум се понася около ми.

Шуруп . . . . шуруп . . . . шуруп . . . .

Аз се намерих на един стол, като си протегах ръката за чаша шуруп Внезапно столът под мен се провали и аз се почувствувах на пода заливан от шурупа.

Станах, огледах се наоколо, и пред очите ми застанаха учениците смеейки се на безграничната ми уплаха.

След мене влезе друг, се тъй изплашен, както мене, а аз напълно свързел се от уплахата си с истинско любопитство се мъчех да видя и лицата на останалите грешници ужаса, който преди малко се четеше в моето.

Какви ли не обвинения се отправяха към всеки ново изправен пред съда. Журите тържествено се произнасяха, а „св Илия“ мълчаливо и тайнствено пущаше стрелите си за да порази закоравелите престъпници. Обаче, след страшното изпитание някак олекна в душата ми. Преградата, която до тогава деляше нови от стари изчезва и едно истинско сближение се почуствува. Едвам тогава разбрах странният обичай на българите: че до като не се очисти новодошлият, не може да влезе в средата им.

Риторически упражнения.

Ако човек разгледа училищната ни програма, която е нагодена по новите реформи за нашето школуване, ще забележи, че измежду другото е отделено един час седмично за риторически упражнения. Именно за тия упражнения аз искам да кажа, какво са те и какво могат да допринесат на един ученик, който разбира тяхното значение и съвестно ги изпълнява.

Учениците в пансиона сме разделени на групи, от които всека една брои по 15 члена. Всека една ще вземе участие в словопрения, съчинения и декламации. Тази група, която има словопрение, избира две седмици по-рано въпроса, който може да бъде например: „Оправдателни ли са революциите,“ и се разделя на две, като едната час застава на почва такава, която оправдава революциите, а другата против, тоест „да“ или „не“. Двете страни се подготвят по въпроса и на упражнението всяка една от тях, се стреми да подбере такива факти досежно въпроса, щото да обори своя противник. В края на прението, литератора, който води упражнението, дава на гласуване въпроса и слушателите — учениците от целата гимназия — с своето вдигане ръка дават своя глас за „да“ или „не“. Тук ясно се вижда коя страна от групата е била по-силна със своите аргументи и е успела да победи. Идещата седмица е реда на

тази група, която има за упражнение съчинения. Всеки един си приготвя съчинение на тема,— случка из неговия живот, някое свое впечатление, преживяване или природно описание—сам си я избира и сам работи над нея. На упражнението, всеки по ред прочита своето съчинение. През това време литератора си води бележки и в края на часа той казва недостатъците на някои и дава похвала на други. След тази група идва реда на другата такава, която има декламации. За тази цел членовете от групата си набират стихотворения, заучват ги и една седмица преди упражнението отиват при литератора, който със своята опитност им посочва начина за деклалиране на даденото стихотворение. И в един нид репетицията той им посочва грешките, по отделно на всеки един ученик, който ги прави може би несъзнателно. Тъй подготвен ученика излиза и декламира своето стихотворение, пред всичките слушатели, които в края му дават заслуженото със своето ръкоплескане.

Аз мисля, че достатачно дадох да се разбере в какво именно се състоят тези упражнения. Нека сега се помъча да отговоря на втория въпрос; какво допринасят те на ученика.

Ползата, която има той е много голяма. В тези упражнения, ученика успява да засили своя волев процес, който от своя страна побеждава афекта. Афекта е чувствено преживяване, което пречи на ученика да контролира своите мисли и внимание и ги насочи за правилното изпълнение на своето упражнение. Един път ученик щом се освободи от свенливоста, тъй да се каже и излиза пред каквато и да е публика с фантомовско спокойствие, той ще изпълни каквато и да било номер от своето упражнение, стига само да познава всестранно и дълбоко това за що ще говори. Ако двама декламират едно и също стихотворение, като единия от тех има отлично самообладание, ала не схваща идеята, която автора прокарва в него, не се вживява и в последствие нищо не излиза. Колкото за втория, той познава добре стихотворението. При декламирането спазва всички правила, но няма спокойствието на първия. Публиката действа някак вълшебно на него и в главата му се преплитат стихове, куплети, човешки глави—той загасва. Какво мислите читателю; ако това стихотворение го декламираше някой друг, който в ред упражнения се е калил и ако този друг познаваше изтънко самото стихотворение, то безспорно ще го издекламира много по-хубаво от първите двама, нали? Аз не отричам дарбите, но все пак човек много може да постигне със своето желание и активност. Хвани едно пастирче от хланите усои на Рила, дай му да научи неколко куплети и го накарай да декламира от декорираната сцена на многолюдна публика, то ще излезне на сцената и няма да каже първата буква от първата дума на първия стих. Направи същия опит с едно просече ще получиш друг резултат, то ще го избъбре тъй както своята молитва за парче хлеб. Да. . . . . ! Упражнения, упражнения и пак упражнения.

П.

Н. Н.

ПРИВЕЧЕР

Зад хълмове мрачни, се слънцето скрива,
Изпраща последните свои зари,
С пурпур планините далечни облива—
Небето на запад кат в'огън гори.

Зефира приятен си тихом полъхва,
Разнася прохлада и свежест наврел
И бавно на нейде в'нивята заглъхва,
Милувайки класове житни без чет.

Отива си бавно—наново отстъпва
Денят със усмивка на летната нощ,
Лъчите последни си мудно отдръпва—
Нощта веч разперва крилата си с мощ.

Заспало и пусто е вече полето,
И в'него царува наврел тишина,
А тамо измежду звездите в'небето,
Заплава усмихната пълна луна.

Н. М.

Ученически организации.

Тази година, като в никоя друга минала, между учениците се забелязва един необикновен подем към духовно, умствено и физическо саморазвитие. Поради това, образуваха се няколко ученически организации.

Друг път ще имаме възможност да кажем за всяка една организация по нещо повече, но в настоящия брой на „Рилски Шепот", само ще изброим отделните дружества и настоятелствата, които ги ръководят:

1. Литературно Дружество „Развитие"

а)	Председател г-н	Янев Христо.	VIII кл.
в)	под „	Тодоров Иван.	„ „
с)	библиотекар. . . . „	Маровски Паскал	„ „
d)	секретар. . . . . „	Тодоров Георги,	VII кл.
е)	касиер. . . . . „	Христов Иван.	VIII „
f)	дом. . . . 1. . . . „	Георгиев Димитр	VII „
	2. . . . „	Попов Николай.	VI „

2. Младежко Хр. Дружество.

а)	пред. г-н	Игнатов Петър.	VIII кл.
в)	под. „	Цветанов Владимир.	„ „
с)	секр. . . . . „	Николов Аристид.	„ „
d)	касиер. . . „	Николов Никола.	VII кл

3. Неделно училище—учител г-н Марков,—редак. на сп. „Семе"

4. Ученически струнен оркестър—под ръководството на г-н Гончаров,—специален преподавател по музика в Американските Гимназии.

5. Смесен черковен хор—под ръководството пак на г-н Гончаров.

6. Неделна Беседа.

7. Boy's Scout

а) Scout Master (главен водител) госп. дир. Rowland Paul.

b) Senior Patrol Leader г-н Мутавчиев Илия. VI кл.
c) секретар. . . . . г-н Кютукчиев Радосл. VI кл.
d) касиер. . . . г-н Попов Николай VI кл.

8 Ученически „спортен клуб".

предс.	Мутавчиев Ил.	VI кл.
под. „	Григоров Д.	VII „
секретар	Тодоров Г.	VII „
зaвед. спорта	Ванков Л.	VI „
домакин	Пеев П.	VII „
касиер	Попов Н.	VI „

9. Дърварско д-во, за резане дърва.

Ето това са всичките дружества основани до сега в МЪЖКАТА ГИМНАЗИЯ, като изключим предмета Гимнастика, който се преподава 2 или 3 пъти в седмица на всякой клас отделно.

ХРОНИКА.

—Сведения за завършилите ученици свършили Амер. Мъжка Гимназия.

1. г. **Павел Христов,** от с. Кричим (Пловдивско) заедно с г. Димитър Недялков (бивш учител в гимназията ни) преди няколко дни са заминали за гр. Еденбър, (Шотландия.) където ще продължат образованието си по Богословие.

2. г. **Иван Христов,** от гара К-Баня, отдавна е заминал във Виена (Австрия) и следва за инженер.

3. г. **Коста Нинков,** от с. Куртово Конаре, (Пловдивско) се намира във Виена Австрия гдето се е записал и тамошния добре уреден университет —студент по Електротехника.

4. г. **Алекс. Куртев,** понастоящем живее в Татар-Пазарджик, и сътрудничи в сп. „Майка и дете" редактирано от майка му—г-жа Куртева.

5. г. **Борис Тинев,** тази ваканция свърши специалния курс по землемерие в Пещера, а сега практикува професията си в родното си, село—Кричим.

Скъпи гости

Г-н Баучер, брат на покойния Джеймз Баучер, на 8 т. м. отивайки с госпожата си за Рилския монастир да се поклонят на скъпия им покойник, отбиха се в Самоков и посетиха нашите училища.

Цялото българско общество знае, че единствените англичани, които защищаваха нашата кауза пред Версайлската конференция за „мир", бяха г-н Баучер и братя Бъкстон, но чийто гласове за голямо наше нещастие не бяха чути от „миротворците." Самоков, а особено ние се чувствуваме твърде щастливи, че можахме да дадем радостен прием на скъпите гости.

На другия ден 9 т. м.

Неделя сутринта пристигнаха с автомобил г-н Бартон—пътуващ секретар на Мл. Д-во „Червен кръст," заедно с Софийския учител г-н Г. Кертев.

В двора на държавната гимназия „Константин Фотинов" пред всички ученици и ученички от трите гимназии г. Бартон държа къса реч на френски из дейността на Мл. Д-во „Червен кръст."

След обяд, както г. Бартон така и г. Кертев бяха гости на директора ни г. Роланд.

В една от снимките предаваме ликовете на г. Бартон и г. Кертев заедно с директорката на Амер. Девическа Гимназия miss Abbott, и редакционния комитет на „Рилски Шепот."

Г. Панайотов. — Представителя на съюза на Мл. Хр. Д-во г. Ив. Панайотов на 14 т. м. пристигна от София и държа три сказки в салона на Амер. м. гими. пред учащите се от Американските училища.

С добре доказани факти и силни думи, той порицай поведението на всичките черкви, които особено през настоящата всесветска война тъй безжалостно отхвърлиха пастрана високите Исусови принципи, за братство и любов между хората, и лудо се отдадоха в служение на кръвожадните капиталисти или жалки националистически интереси. Макар и с голямо прискърбие на душата си г. Панайотов констатира, че и членовете от Мл. Хр. Д-во не изпълниха великата си задача съвестно и правдоподобно, а направиха непростими грешки.

Изслушан с голямо внимание и интерес от всички, той завърши с апел към нас да влезем в редовете на дружеството като служим на правдата и истината. По този повод група ученици наново основаха Мл. Хр. Д-во при Амер. М. Гимназия.

Заразителна болест.—Според думите на Д-р Ничев, както в града, така и в нашите гимназии има случаи от прилепчивата болест „скарлатина." Благодарение радикалните мерки взети от училищната власт, в мъжкия пансион още не е констатиран сериозен случай от болестта. В девическия пансион има няколко болни момичета, между които е и редакторката ни г-ца Константинова. Редовни учебни занятия нямаме, понеже г-да учителите живущи в града нямат достъп в училището ни, пред вид на това, че по нареждането на д-р Ничев трябва да пазим карантина за известно време.

Концерт.— Преди 10 дни в салона на Амер. м. г. г-ци Стефанови дадоха концерт с благотворителна цел—събиране помощи за гладуващите в Русия.

Между хубавите класически парчета, те изпълниха и българския народен мотив „Бяло лице, черни вежди," който песен тъй много се понрави на публиката, че тя ги изкара на "бис." Отпосле един от редакторите на „Рилски Шепот" се запозна с двете талантливи певици и се е научил, че композицията „Бяло лице, черни вежди" е оригинал на г-ца Ж. Стефанова.

Ние пожелаваме успех на госпожиците в тъй человеколюбивото им дело.

В следующия брой на „Рилски шепот", ще бъдат поместени някои от останалите дописки и снимки на живота в пансиона.

Печатница при Американските Гимназии — Самоков.